

 โรงพยาบาลนครพนม	
ระดับเอกสาร : ระเบียบปฏิบัติ (System Procedure) เลขที่ : IC-CPG-017-00	ฉบับที่ : 1
เรื่อง : แนวทางการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรควัณโรคจากผู้ป่วย ที่มาใช้บริการในโรงพยาบาลนครพนม	วันที่ : 15 ก.ย. 2564
แผนก : กลุ่มงานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ	แผนกที่เกี่ยวข้อง : ทุกแผนกที่เกี่ยวข้อง
ผู้จัดทำ : (นางชุตินา ชาระ) (พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ)	ผู้อนุมัติ : (นายสมโภชน์ กังวานธีรวัฒน์) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลนครพนม
ผู้ทบทวน : (นายณรงค์เดช บุตรวรร) ตำแหน่ง นายแพทย์ชำนาญการ	

1. วัตถุประสงค์

เพื่อให้บุคลากรในโรงพยาบาลนครพนมสามารถปฏิบัติได้เป็นมาตรฐานเดียวกันในการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรคจากผู้ป่วยที่มีการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจที่มาใช้บริการในโรงพยาบาลนครพนม

2. ขอบข่าย : ระเบียบปฏิบัติตามเอกสารคุณภาพฉบับนี้ ใช้ในหน่วยงานที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลนครพนม

3. คำจำกัดความ : วัณโรค (Tuberculosis หรือ TB) เป็นโรคติดต่อที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย Mycobacterium tuberculosis เชื้อวัณโรคจัดอยู่ในกลุ่ม Mycobacterium tuberculosis complex (MTBC) มีลักษณะทรงแท่งหนาประมาณ 0.3 ไมโครเมตร ยาวประมาณ 2-5 ไมโครเมตร ไม่สามารถเคลื่อนที่เองได้เป็นเชื้อที่ทนต่อ

สภาพกรดได้ดีจึงมีชื่อเรียกอีกอย่างว่า การย้อมสีแบคทีเรียทนกรด (acid fast bacilli) เมื่อย้อมด้วยวิธี Ziehl-Neelsen จะติดสีแดง อาศัยออกซิเจนในการเจริญเติบโต เมื่อผู้ป่วยไอหรือจามออกมา เชื้อสามารถออกมาพร้อมกับละอองฝอยของเสมหะและลอยอยู่ในอากาศได้นานถึง 30 นาทีสิ่งที่สามารถทำลายเชื้อวัณโรคได้แก่สารเคมีความร้อน แสงแดดและแสงอัลตราไวโอเล็ตโดยแสงแดด สามารถทำลายเชื้อวัณโรคในเสมหะ 2 แนวทางการป้องกัน และควบคุมการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคได้ซึ่งอาจจะต้องใช้เวลา 20-30 ชั่วโมง เชื้อวัณโรคในเสมหะแห้งที่ไม่ถูกแสงแดดอาจมีชีวิตอยู่ได้นานถึง 6 เดือน ความร้อนที่อุณหภูมิ 60 องศาเซลเซียส

เอกสารควบคุม

สามารถทำลายเชื้อไวรัสได้ภายในเวลา 20 นาที

เรื่อง : แนวทางการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อ โรคไวรัสจากผู้ป่วยที่มาใช้บริการในโรงพยาบาลนครพนม	หน้า : 2/4
ระดับเอกสาร : ระเบียบปฏิบัติ (System Procedure)	รหัสเอกสาร : IC-CPG-017-00

4. เอกสารอ้างอิง : สุวรรณชัย วัฒนายิ่งเจริญชัย. (2559). แนวทางการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อไวรัสโรค. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรกราฟิคแอนดดีไซน์. หน้า 5-7.

5. รายละเอียด :

1. ด้านการบริหารจัดการของสถานพยาบาล

1.1 การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงานต้องสอดคล้องกับแนวทางการป้องกัน และควบคุมการแพร่เชื้อไวรัสโรค

1.2 มีคณะกรรมการและกลไกการดำเนินงานในการป้องกัน และควบคุมการแพร่เชื้อไวรัสโรค

1.3 มีการควบคุมกำกับติดตามผลการดำเนินการป้องกัน และควบคุมการแพร่เชื้อไวรัสโรคอย่างต่อเนื่อง

2. โครงสร้างและการจัดสถานที่

2.1 มีสถานที่แยกผู้มีอาการสงสัยหรือเป็นไวรัสระหว่างรอตรวจวินิจฉัยและรักษา

2.2 มีห้องแยกโรคสำหรับผู้ป่วยไวรัสโรคและโรคติดต่อที่ได้มาตรฐานและเพียงพอ

2.3 สถานที่ตั้งของคลินิกไวรัสโรคไม่อยู่ใกล้กับแผนกที่มีผู้ป่วยภูมิคุ้มกันต่ำและมีความเสี่ยงสูง เช่น คลินิกเอชไอวีคลินิกเบาหวาน คลินิกเด็ก เป็นต้น

3. ด้านการให้บริการ การตรวจวินิจฉัย และการดูแลผู้ป่วยไวรัสโรค

3.1 มีระบบการเฝ้าระวังและคัดกรองผู้มีอาการสงสัยไวรัสโรค

3.2 มีระบบการให้บริการช่องทางพิเศษสำหรับผู้ที่มีอาการสงสัย หรือผู้ป่วยไวรัสโรค (fast track) และระบบ One stop service ซึ่งส่งผลต่อระยะเวลาที่ผู้ป่วยอยู่ในสถานพยาบาล

3.3 ความรวดเร็วถูกต้องในการตรวจวินิจฉัยไวรัสโรค

3.4 การดูแลรักษาผู้ป่วยไวรัสโรคที่ได้มาตรฐาน

4. ด้านการระบายและการไหลเวียนอากาศในสถานพยาบาล

4.1 สถานที่ตั้งของคลินิกไวรัสโรคอยู่ในตำแหน่งที่เอื้อต่อทิศทางการไหลของอากาศ สามารถระบายอากาศด้วยวิธีธรรมชาติได้

4.2 ระบบปรับอากาศและระบายอากาศเพื่อควบคุมทิศทางการไหลของอากาศภายในพื้นที่ของสถานพยาบาลมีประสิทธิภาพ

4.3 ทิศทางการไหลของอากาศ และการควบคุมแรงดันภายในพื้นที่เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะการปฏิบัติงาน

5. ด้านบุคลากร

เอกสารควบคุม!

5.1 มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานที่มีผลต่อการแพร่กระจายเชื้อไวรัสโรค

เรื่อง : แนวทางการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสโรคจากผู้ป่วยที่มาใช้บริการในโรงพยาบาลนครพนม	หน้า : 3/4
ระดับเอกสาร : ระเบียบปฏิบัติ (System Procedure)	รหัสเอกสาร : IC-CPG-017-00

5.2 ปฏิบัติตามแนวทาง/มาตรฐานการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อไวรัสโรคในสถานพยาบาล

5.3 มีการให้ความรู้แก่ผู้ป่วยและญาติในเรื่องการดูแลตนเองไม่ให้แพร่กระจายเชื้อไวรัสโรคสู่ผู้อื่น และการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันระบบทางเดินหายใจ

6. ด้านผู้ป่วย

6.1 เจ้าหน้าที่สอนความรู้และให้ทำความเข้าใจและความตระหนักเรื่องการดูแลตนเองไม่ให้แพร่กระจายเชื้อไวรัสโรคสู่ผู้อื่น

6.2 ปฏิบัติตามข้อแนะนำและข้อควรปฏิบัติที่เจ้าหน้าที่ได้กำหนดไว้ เช่น

- สวมใส่หน้ากากอนามัยหรือปิดปากเวลาไอ จามขณะที่ทำกิจกรรมหรืออยู่ร่วมกับผู้อื่น
- บ้วนเสมหะหรือบ้วนน้ำลายลงในภาชนะที่จัดไว้

เอกสารควบคุม

มาตรการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อและการติดเชื้อไวรัสโรค ประกอบด้วยมาตรการหลัก 3 มาตรการ คือ

1. มาตรการด้านการบริหารจัดการ (Administrative measure) เป็นมาตรการพื้นฐานขั้นแรกที่จะลดความเสี่ยงในการแพร่เชื้อและติดเชื้อมีหลักการสำคัญคือ การระบุตัวผู้ป่วยและแยกผู้ป่วยออกจากผู้อื่นให้เร็วที่สุดการระบุความเสี่ยงรวมถึงการวางแผนการดำเนินการเตรียมบุคลากรสถานที่ และอุปกรณ์ที่ต้องใช้

2) มาตรการควบคุมสิ่งแวดล้อม (Environmental control) มุ่งเน้นคุณภาพอากาศในสถานพยาบาลในบริเวณต่าง ๆ ได้แก่ ห้องตรวจผู้ป่วย ห้องแยกผู้ป่วย ห้องปฏิบัติการ สถานที่พักคอยของผู้ป่วย (waiting area) สถานที่เก็บเสมหะ ห้องส่องหลอดลม

3) มาตรการป้องกันส่วนบุคคล (Personal protection) ให้บุคลากรใช้หน้ากากกรองอนุภาคชนิด N95 หรือสูงกว่า

กรณีบุคลากรที่สัมผัสโรค

1. โรงพยาบาลควบคุมการติดเชื้อและหัวหน้าหอผู้ป่วยค้นหาบุคลากรที่สัมผัสโรคและซักประวัติเพิ่มเติม
2. แจ้งกลุ่มงานการพยาบาลด้านการควบคุมการติดเชื้อเมื่อมีบุคลากรป่วยเป็นไวรัสโรค
3. รักษาตามแนวทางโรคไวรัสโรค

6. ภาคผนวก : -